

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS MERO RYČIO MYKOLO RAČKAUSKO

2018 m. gegužės 8 d. Nr. 7
Panevėžys

Etikos komisija (toliau – Komisija): pirmininkas Povilas Vadopolas, nariai: Vitalija Vasiliauskaitė, Galina Kuzmienė, Liudvika Knizikevičienė, Gema Umbrasienė, Juozas Bečelis, išnagrinėjusi TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus (toliau tekste – Pareiškėjas) 2018 m. balandžio 18 d. pateiktą prašymą „Dėl Panevėžio miesto mero Ryčio Račkausko netoleruotino elgesio“ dėl Panevėžio miesto mero Ryčio Mykolo Račkausko elgesio atitikties Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso nuostatomis ir tyrimo metu surinktą medžiagą, n u s t a t ė :

Tyrimo pagrindas ir dalykas

2018 m. balandžio 18 d. pateiktame prašyme nurodyta, kad „2018 m. kovo 29 d. vykusiame Savivaldybės tarybos posėdyje, „meras Rytis Mykolas Račkauskas, reaguodamas į TS-LKD Panevėžio m. sk. tarybos kreipimąsi dėl informacijos pateikimo apie Specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio tyrimo išvadas Panevėžio autobusų stoties atnaujinimo klausimu, pareiškė: „< matydamas visą šią netiesos, šmeižto ir isterijos bakchanaliją, galėčiau pasakyti, kad ponias Juknevičienė yra tiesiog patologiškai melagė, žinoma galėčiau pasakyti, kad ponias Juknevičienė ir jos partiniai bendrininkai, nesirinkdami priemonių, bando kurti politinį kapitalą tiesiogiai ir atvirai kenkdamas Panevėžiui. Galbūt galėčiau pavadinti konservatorius sugebančiais tik griauti – nieko daugiau, manyčiau, kad visa tai nebūtų netiesa, bet gal tiek to. Tiesiog paprašysiu baikite griauti ir niokoti, jeigu dar liko nors lašelis noro ir sugebėjimų padarykite ką nors pozityvaus panevėžiečių labui >“. Prašo Komisijos išsiaiškinti, ar šiuo viešu pasisakymu, meras nepažeidžia Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų pagarbos žmogui ir valstybei, padorumo, pavyzdingumo, nešališkumo ir atsakomybės principų.

Komisija vertina, ar Panevėžio miesto savivaldybės meras Rytis Mykolas Račkauskas 2018 m. kovo 29 d. pasisakydamas Panevėžio miesto savivaldybės tarybos posėdyje, pažeidė Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1, 5, 6, 8 ir 9 punktuose įtvirtintus pagalbos žmogui ir valstybei, padorumo, pavyzdingumo, nešališkumo, atsakomybės principus.

Nustatytos faktinės aplinkybės

1. 2018 m. balandžio 25 d., gegužės 8 d. posėdžiuose Komisija nagrinėjo TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus 2018 m. balandžio 18 d. pateiktą prašymą „Dėl Panevėžio miesto mero Ryčio Račkausko netoleruotino elgesio“.

2. Komisija, vadovaudamasi Panevėžio miesto savivaldybės Etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2017 m. rugpjūčio 24 d. sprendimu Nr.1-271, 31 punktu paprašė Rytį Mykolą Račkauską pateikti rašytinį paaiškinimą.

Meras Rytis Mykolas Račkauskas savo 2018 m. gegužės 3 d. savo rašytiniame paaiškinime teigia, jog TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus 2018 m. balandžio 18 d. rašte cituojama jo kalba yra

pasakyta tariamąja nuosaka, todėl, pagal jam žinomą tariamosios nuosakos apibrėžimą, (*veiksmožodžio nuosaka, kuri konstatuoja tariamą, nerealu, pageidaujimą, sąlygojamą veiksmą, darinys iš bendraties*)¹ negali būti taikomas tiesiogiai. Meras mano, kad reikšdamas savo nuomonę, nepažeidė LR Politikų elgesio kodekso 4 straipsnio nuostatų.

3. Meras Rytis Mykolas Račkauskas Komisijos posėdžiuose nedalyvavo.

4. Komisija, vadovaudamasi Panevėžio miesto savivaldybės Etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2017 m. rugpjūčio 24 d. sprendimu Nr. 1-271, 32.5 papunkčiu kreipėsi į Valstybinę kalbos komisiją, kad minėta komisija pateiktų dėl išsamaus išaiškinimo, ar mero R. M. Račkausko pasisakymas atspindi faktus ar tik prielaidas, ar mero kalba, pavartotos frazės ar žodžiai gali būti įžeidžiantys asmenį ar grupę asmenų ir galimai rodantys nepagarbą jiems.

2018 m. gegužės 2 d. buvo gautas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atsakymas Nr. S1-216 (1.7) „Dėl žodžių, frazių aiškinimo), kad komisija aiškina bendrąsias leksines žodžių, junginių reikšmes - komisija nenagrinėja žodžių, junginių kontekstinių interpretacijų ir ekspertizių neatlieka, nenagrinėja žodžių ir junginių atitikties faktams bei pasiūlė kreiptis į kalbines ekspertizes atliekančius specialistus, t.y. į Kalbos instituto mokslininkus.

5. Vitalija Vasiliauskaitė įvertinusi gautą Valstybinės lietuvių kalbos komisijos raštą, pasidomėjo tariamosios nuosakos samprata ir reikšme ir 2018 m. gegužės 8 d. posėdyje pacitavo profesoriaus P. Gailiūno, nagrinėjančio tariamosios nuosakos prasmę ir reikšmę, tariamosios sampratos išaiškinimą, pateiktą moksliniame straipsnyje - tariamoji nuosaka, pasak profesoriaus, reiškia nerealu, bet tariamą veiksmą, t.y. tokį veiksmą, kuris priklausydamas nuo kai kurių sąlygų, galėtų būti realus arba mums pageidaujant, turėtų tapti realus. Lietuvių kalbos tariamoji nuosaka turi dvi pagrindines reikšmes – potencialinę ir optatyvinę. Potencialinė tariamosios nuosakos reikšmė – kai kalbantysis asmuo nusako veiksmą, kurį jis laiko nerealiu, bet galimu, tokiam veiksmui įvykdyti jis nerodo valios pastangų; optatyvinė tariamosios nuosakos reikšmė – kai kalbantysis nusako veiksmą kartu išreiškdamas ir norą, kad veiksmas taptų realiu faktu.

6. 2018 m. gegužės 8 d. posėdyje Komisija išklauė TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus atstovės Danutės Kažukauskienės ir TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus sekretorės Dovilės Gvildienės.

7. Komisija išnagrinėjo 2018 m. kovo 29 d. vykusiam Savivaldybės tarybos posėdyje, TS-LKD Panevėžio skyriaus rašte cituojamą mero Ryčio Mykolo Račkausko pasakytą tekstą.

Išvados

1. Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksas (toliau – Kodeksas) reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus bei priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus.

Kodekso 4 straipsnio 1 punktą numato, kad valstybės politikas laikosi žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrina, vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didina pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.

Kodekso 4 straipsnio 5 punktą numato, kad valstybės politikas elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesipelno iš jos.

Kodekso 4 straipsnio 6 punktą numato, kad valstybės politikas deramai elgiasi visuomenėje, laikosi visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų;

Kodekso 4 straipsnio 8 punktą numato, kad valstybės politikas neturi sutartinių ar kitų santykių, kurie galėtų kliudyti atlikti valstybės politiko pareigas ir varžytų jo apsisprendimo laisvę priimančiam sprendimus, taip yra objektyvus priimdamas sprendimus ir vengia išankstinio nusistatymo.

¹ https://lt.wiktionary.org/wiki/tariamoji_nuosaka

Kodekso 4 straipsnio 9 punktą numato, kad valstybės politikas atsako už savo elgesį viešajame gyvenime, priimamus sprendimus ir atsiskaito už juos visuomenei.

2. Komisija išnagrinėjusi TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus 2018 m. balandžio 18 d. pateiktame prašyme „Dėl Panevėžio miesto mero Ryčio Račkausko netoleruotino elgesio“ pacituotą Panevėžio miesto savivaldybės mero R. M. Račkausko 2018 m. kovo 29 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos posėdžio metu pasakytą tekstą, įvertinusi Panevėžio miesto mero Ryčio Mykolo Račkausko paaiškinimą, atsižvelgdama į moksliniame prof. P. Gailiūno straipsnyje išdėstytą tariamosios nuosakos apibūdinimą, įvertinusi Pareiškėjo komentarus apie tinkamas valdžios atstovų bendravimo manieras bei Komisijos narių nuomonę dėl visos bendravimo atmosferos Savivaldybės tarybos posėdžių metu ir politikų pagrindinį įrankį - kalbą, konstatuoja, kad Panevėžio miesto mero Ryčio Račkausko tariamą nuosaką pasakytas tekstas negali būti laikomas tiesioginiu įžeidimu, todėl meras nepažeidė Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1, 5, 6, 8 ir 9 punktuose įtvirtintų pagalbos žmogui ir valstybei, padorumo, pavyzdingumo, nešališkumo, atsakomybės principų.

Etikos komisija, vadovaudamasi Komisijos veiklos nuostatų 40.2 papunkčiu,

n u s p r e n d ė:

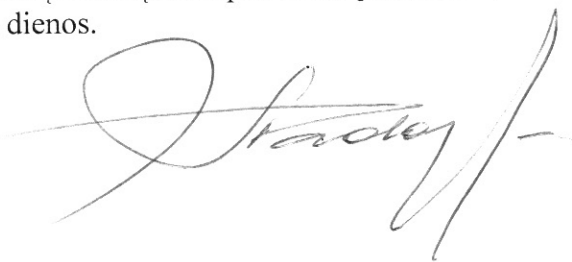
1. Panevėžio miesto savivaldybės meras R. M. Račkauskas 2018 m. kovo 29 d. Panevėžio miesto savivaldybės tarybos posėdžio metu, reaguodamas į TS – LKD Panevėžio miesto skyriaus tarybos kreipimąsi dėl informacijos pateikimo apie Specialiųjų tyrimo tarnybos antikorpucinio tyrimo išvadas Panevėžio autobusų stoties atnaujinimo klausimu, nepažeidė Lietuvos Respublikos Politikų elgesio kodekse ir kituose teisės aktuose nustatytų politiko elgesio principų ir reikalavimų ir neprivalo viešai atsiprašyti.

2. Atskiroji G. Umbrasienė nuomonė. Panevėžio miesto meras, reaguodamas į TS – LKD Panevėžio miesto skyriaus tarybos kreipimąsi Tarybos posėdžio metu, leisdamas sau pavartoti žodžius, reiškiančius psichiatrinę diagnozę, trečiųjų asmenų atžvilgiu, labai grubiai pažeidė valstybės politiko elgesio, teisingumo, padorumo ir pavyzdingumo principus. Kaip meras, kaip vyras jis turėtų atsiprašyti žmogaus, kuriam norėjo pritaikyti šiuos žodžius.

3. Sprendimo kopijas išsiųsti TS – LKD Panevėžio miesto skyriui, Ryčiui Mykolui Račkauskui, Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

Sprendimas gali būti skundžiamas Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmams (Respublikos g. 62, 35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo asmeniui, dėl kurio yra priimtas sprendimas, dienos.

Komisijos pirmininkas

Povilas Vadopolas